

Udenrigsministeriet den 29. september 2017

**Grund- og nærhedsnotat til Folketingets Europaudvalg
Kopi til Færøudvalget, Grønlandsudvalget samt Miljø- og fødevarerudvalget**

Kommissionens forslag til Rådets afgørelse om den holdning, der skal indtages på Den Europæiske Unions vegne på de tre næste møder og de ekstraordinære møder og foranstaltninger i tilknytning hertil i Den Internationale Hvalfangstkommission

COM(2017) 463 final

1. Resumé

Kommissionen har fremsat forslag til Rådets afgørelse om EU's holdning til de næste tre møder i Den Internationale Hvalfangstkommission (IWC). Kommissionen finder, at EU's miljøpolitik, bl.a. pga. hvalernes migrerende karakter, ikke vil være effektiv i EU's vandområder, hvis den ikke følges op på globalt plan, og at IWC er den ansvarlige internationale organisation til bevarelse og forvaltning af hvalbestande. Kommissionens forslag bygger videre på de tidligere rådsafgørelser. Hovedformålet er at sikre effektive internationale retlige rammer for bevaring og forvaltning af hvaler, der garanterer en mærkbar forbedring af hvalers bevaringsstatus. Det skal bl.a. ske ved, at al hvalfangst bringes under IWC's kontrol, at moratoriet mod kommerciel hvalfangst opretholdes, at man modsætter sig nye typer hvalfangst, at man støtter at videnskabelig hvalfangst uden for IWC's kontrol stoppes, at oprettelsen af hvalreservater støttes, samt at man øger fokus på hvalers helbred og trivsel. Forslaget lægger endvidere op til, at oprindelige folks traditionelle hvalfangst fortsat støttes, og at der tages hensyn til en rettibedsbaseret tilgang for oprindelige folk. Herudover lægger forslaget op til, at der fra EU's side bakkes aktivt op om arbejdet i IWC om at skabe øget forståelse og bedre procedurer mht. oprindelige folks hvalfangst. Endelig foreslår Kommissionen, at man fra EU's side støtter forslag, der kan styrke IWC's legitimitet og integritet. Der skal bl.a. ske gennem øget gennemsigtighed, ansvarlighed, overholdelse og håndhævelse af IWC's regler samt styrkelse af dialogen og samarbejdet med civilsamfundet. Regeringen er bevidst om de særlige hensyn, der gør sig gældende mht. varetagelsen af Rigsfællesskabets interesser vedr. hvaler. Regeringen deler EU-kommissionens synspunkt om, at verdens hvalbestande skal sikres den bedst mulige beskyttelse mod uforsvarlig udnyttelse, idet man dog samtidig fra dansk side støtter princippet om en bæredygtig udnyttelse af havets ressourcer på det bedst mulige videnskabelige grundlag. Kommissionens forslag kan derfor vise sig vanskeligt at forene med Rigsfællesskabets samlede interesser.

2. Baggrund

Kommissionen har 4. september 2017 fremsat forslag til Rådets afgørelse om EU's holdning til de næste tre møder i Den Internationale Hvalfangstkommission (IWC) (COM(2017) 463 final). Forslaget er modtaget i dansk sprogversion ligeledes den 4. september 2017.

Forslaget er fremsat med hjemmel i TEUF artikel 191, stk. 1 (miljøpolitik) og artikel 218, stk. 9 om EU's holdning i organer, der træffer aftale med retlig virkning og indvirkning på

gennemførelse af Unionens politikker og lovgivning. Forslaget behandles efter den almindelige lovgivningsprocedure, hvorefter Rådet træffer afgørelse med kvalificeret flertal. Kommissionen begrundet sit forslag med, at beslutninger, der træffes i Den Internationale Hvalfangstkommission (IWC) kan på afgørende vis påvirke indholdet af EU's lovgivning. Kommissionen henviser endvidere til, at forslaget har til hensigt at understøtte den effektive gennemførelse af Rådets direktiv 92/43/EØF (Habitatdirektivet) om beskyttelse af hvaler i EU's vandområde samt Rådets forordning (EF) nr. 338/97 om kontrol af handel med vilde dyr og planter (Washington-konventionen/CITES).

3. Formål og indhold

Kommissionen finder, at EU's miljøpolitik, bl.a. pga. hvalernes migrerende karakter, ikke vil være effektiv i EU's farvande, hvis den ikke følges op på globalt plan, og at IWC er den ansvarlige internationale organisation til bevarelse og forvaltning af hvalbestande. Rådet har i 2008, 2009 og 2011 vedtaget lignende holdninger. Danmark stemte imod disse holdninger, som på afgørende vis ville begrænse den hvalpolitik, Danmark hidtil havde ført, som også er afpasset grønlandsk og færøsk behov.

Kommissionens forslag bygger videre på de tidligere rådsafgørelser. Hovedformålet er at sikre effektive internationale retlige rammer for bevaring og forvaltning af hvaler, der garanterer en mærkbar forbedring af hvalers bevaringsstatus. Det skal bl.a. ske ved, at alle IWC-medlemmers hvalfangst bringes under IWC's kontrol samt opretholdelse af det midlertidige forbud (moratoriet) mod kommerciel hvalfangst fra 1986. Kommissionen foreslår endvidere, at EU modsætter sig nye typer hvalfangst, støtter at videnskabelig hvalfangst uden for IWC's kontrol stoppes, at oprettelsen af hvalreservater støttes, samt at man øger fokus på hvalers helbred og trivsel.

Forslaget lægger op til, at oprindelige folks traditionelle hvalfangst fortsat støttes, og at der tages hensyn til en rettighedsbaseret tilgang for oprindelige folk, mens det anerkendes, at hvaler er migrerende arter. Støtten skal betinges af, at hvalfangsten er bæredygtig, reguleres korrekt og sker inden for rammerne af de lokale behov for underhold. Herudover lægger forslaget op til, at der fra EU's side bakkes aktivt op om arbejdet i IWC om at skabe øget forståelse og bedre procedurer mht. oprindelige folks hvalfangst.

Endelig foreslår Kommissionen, at man fra EU's side støtter forslag, der kan styrke IWC's legitimitet og integritet. Der skal bl.a. ske gennem øget gennemsigtighed, ansvarlighed, overholdelse og håndhævelse af IWC's regler samt styrkelse af dialogen og samarbejdet med civilsamfundet.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Forslaget har ikke i sig selv lovgivningsmæssige konsekvenser.

7. Konsekvenser

Forslaget vurderes ikke at have konsekvenser for statsfinanser, samfunds- eller erhvervsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet i Danmark.

Hvaler er i forvejen totalfredede i EU's farvande. Forslaget kan få konsekvenser for Grønlands hvalkvoter, samt for Grønland og Færøerne i forhold til traditionelle småhvalfangst, som IWC ikke forvalter i dag.

8. Høring

Forslaget har været i høring hos relevante myndigheder i Grønland og Færøerne, og der er iværksat en høring blandt relevante interesseorganisationer.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der foreligger ikke nogen offentlige tilkendegivelser fra nogen af de øvrige medlemsstater, men baseret på erfaringerne fra tidligere er det formodningen, at forslaget vil blive accepteret eller mødt positivt af de fleste medlemslande.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen er bevidst om de særlige hensyn, der gør sig gældende mht. varetagelsen af Rigsfællesskabets interesser vedr. hvaler. Regeringen deler EU-kommissionens synspunkt om, at verdens hvalbestande skal sikres den bedst mulige beskyttelse mod uforsvarlig udnyttelse, idet man dog samtidig fra dansk side støtter princippet om en bæredygtig udnyttelse af havets ressourcer på det bedst mulige videnskabelige grundlag. Kommissionens forslag kan derfor vise sig vanskeligt at forene med Rigsfællesskabets samlede interesser.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

Udenrigsministeriet